

Program innowacji pedagogicznej „Mały Mozart” w szczególach

Cele programu

Celem programu „Mały Mozart” jest umożliwienie uczniom szkoły muzycznej poszerzania umiejętności umysłowych wspomagających naukę gry na instrumentach, a także wykorzystywanie tych umiejętności do rozwoju pozostałych zainteresowań, zaspokojenie naturalnych zdolności dzieci do kształcenia pamięci, a w efekcie pomoc w osiągnięciu sukcesu osobistego, edukacyjnego i artystycznego.

Cele szczegółowe:

- popularyzowanie mnemotechnik, elementów treningu koncentracji, szybkiego czytania, sposobów uczenia się i sprawnego notowania,
- rozwijanie zainteresowań muzycznych, edukacyjnych i psychologicznych, pogłębianie wiedzy z tych dziedzin oraz kształcenie postawy dociekliwości,
- zachęcanie uczniów do podejmowania samodzielnej pracy umysłowej,
- kształtowanie systematyczności i konsekwencji w wykonywaniu codziennych ćwiczeń,
- rozbudzanie motywacji do nauki gry na instrumencie,
- przełamywania zahamowań i promowanie rezultatów własnej pracy,
- rozwijanie umiejętności radzenia sobie ze stresem,
- rozwijanie poczucia własnej wartości poprzez osiągnięcie sukcesów.

Sposób realizacji programu

Program będzie realizowany w ramach zajęć nadobowiązkowych/dodatkowych – w wymiarze jednej godziny lekcyjnej tygodniowo. Zajęcia są przeznaczone dla uczniów klas I–VI cyklu sześcioletniego oraz I-IV cyklu czteroletniego i obejmą wszystkich chętnych instrumentalistów. Praca zorganizowana będzie w 2 grupach z uwzględnieniem wieku i specyfiki instrumentalnej jako początkująca i kontynuująca grupa.

Motywacja do realizacji programu i przewidywane sukcesy

Jedną z głównych przyczyn i chęci wprowadzenia innowacji są trudności większości uczniów w przyswajaniu materiału lekcyjnego, skupieniu uwagi, dokładnym i rzetelnym podejściu do odczytania tekstu muzycznego oraz późniejszym jego odtworzeniu pamięciowym. Repertuar programów przesłuchań i egzaminów dla wszystkich instrumentalistów zawiera elementy lub całość materiału prezentacji z pamięci, co stwarza częste problemy i stresuje uczniów. Nasza diagnoza wynika z obserwacji uczniów podczas lekcji, a także z rozmów z rodzicami i samymi uczniami.

Możliwości indywidualne warunkują tempo pracy z uczniem, jednakże realizacja podstawy programowej i wskazanego repertuaru jest dla nauczyciela koniecznością i punktem wyjścia do uzyskiwania dalszych pozytywnych wyników. Również podczas publicznych występów i przesłuchań, prezentacja repertuaru jest zdecydowanie korzystniejsza przy dokładnym opanowaniu pamięciowym utworów. Uczeń skupia wówczas uwagę nie tylko na tekście muzycznym, a jego gra staje się interesująca poprzez wykorzystanie w niej środków wyrazu i elementów wykonawczych. W dobie XXI wieku, uczniowie coraz częściej sięgają po zdobycze techniki ograniczające ich samodzielne myślenie, trafność w podejmowaniu decyzji, wyobraźnię przestrzenną i koncepcyjną. Ich działanie staje się często mechaniczne, zbliżone do funkcjonowania komputerów i programów maszynowych. Brak współdziałania manualnego, ruchowego, umiejętności wyobrażenia powstającego dźwięku i linii melodycznej, utrudniają i ograniczają efekt pracy, jakim jest osiągnięcie sukcesu artystycznego. Wprowadzenie i rozszerzenie działań metodycznych z pewnością przyczyni się do poprawy jakości prezentacji publicznych, szybszego tempa pracy na zajęciach i tym samym uzyskiwania lepszych wyników, poprawy koncentracji uwagi uczniów, szybkiego i trwałego zapamiętywania. Pośrednio również wpłynie na osiąganie sukcesów w szkołach ogólnokształcących.

Wiedza i umiejętności uczniów

Wiedza i umiejętności osiągnięte przez ucznia dzięki realizacji programu:

- czyta nuty a'vista w stopniu pozwalającym na prawidłową realizację zapisu melorytmiki,
- w tempie dostosowanym do stopnia trudności notacji muzycznej,
- umie opanować pamięciowo utwory o różnym stopniu trudności,
- potrafi opanować pamięciowo obszerne fragmenty utworów o różnym stopniu trudności,
- potrafi odnaleźć usłyszany fragment utworu w zapisie nutowym,
- potrafi odtworzyć rytmiczny zapis nut (np. tatalizacja, wyklaskanie rytmu, odczytanie z nazewnictwem z wykorzystaniem pulsacji),
- rozpoznaje formę i okres powstania utworu na podstawie obszernych fragmentów zapisu nutowego lub nagrania,
- zna podstawy relaksacji ciała i umysłu, umie wykorzystać znane techniki do rozluźnienia powstałych negatywnych napięć mięśniowych,
- występ publiczny mobilizuje go do aktywnego działania i pozbywania się negatywnych emocji.

Efekty i korzyści dla ucznia:

- efektywniejsza nauka,
- łatwiejsza koncentracja uwagi,
- zwiększenie pojemności uwagi i zdolności jej przestawiania,
- bardziej świadome wykorzystanie pamięci krótkotrwałej,
- umiejętność „przenoszenia” informacji z pamięci krótkotrwałej do długotrwałej,
- poszerzenie pola widzenia we wszystkich kierunkach,

- zaangażowanie wielozmysłowe w celu wzmocnienia efektu synergii,
- ćwiczenie pamięci wzrokowej, słuchowej i kinestetycznej,
- lepsze rozumienie nut i znaków muzycznych,
- szybsze opanowanie pamięciowe utworów,
- poprawienie techniki gry instrumentalnej,
- pewność siebie podczas egzaminów i przesłuchań.

Sposoby oceniania wiedzy i umiejętności uczniów:

- sprawdziany pisemne, słuchowe i kinestetyczne,
- testy na zakończenie każdego semestru,
- występy publiczne w różnych formach,
- stopień przygotowania tekstu muzycznego.

Stosowane metody i formy nauczania

Formy pracy

- indywidualna,
- zespołowa,
- zbiorowa (zajęcia z całą grupą).

Metody nauczania

Metody nauczania będą uzależnione od wieku uczniów i dostosowane do ich możliwości oraz stopnia zaawansowania w grze na instrumencie.

Zajęcia teoretyczne

- wykład
- prezentacja multimedialna
- pokaz (np. mapy myśli)

Zajęcia praktyczne

- analiza wzrokowo-słuchowa lub ruchowo-słuchowa nut z powolnym przejściem do symbolicznego zapisu graficznego (kolorowy kartonik), a potem do właściwego zapisu graficznego (nuta na pięciolinii), prowadząca do zrozumienia związku, jaki zachodzi między dźwiękiem a jego zapisem,
- gry i zabawy muzyczne („Ściana pełna nutek”, „Nutkowa zgaduj-zgadula”, uzupełnianki i wykreślanki),
- próby kompozycyjne i prezentacje własnej twórczości,
- testy: szybkość czytania (tekst pisany, zapis nutowy), rozumienie (tekstu czytanego, zapisu nutowego), pojemność i trwałość pamięci, inteligencja,
- warsztaty (praca indywidualna lub w parach): poszerzanie pola widzenia, przestawialność uwagi, pamięć krótkiego okresu, szybkie wyszukiwanie informacji, ustalanie stylów uczenia się, techniki usprawniania pamięci,
- prezentacja (map myśli, technik pamięciowych, stopnia rozumienia partytury, umiejętności odtwarzania zapisu nutowego z pamięci).